

Σ Π Η Λ Α Ι Ο Ν   Σ Κ Ο Υ Κ Λ Α
Κ Α Ρ Δ Α Μ Υ Λ Ω Ν   Χ Ι Ο Υ

Ἄριθ. Σπηλ. Μητρ. 3261

Ἰπὸ Ἄννας Πετροχείλου

Εὑρίσκεται πρὸς Ν. τοῦ χωρίου Κάτω Καρδάμυλα ἢ Μάρμαρο ἐπὶ τῆς κορυφογραμμῆς τοῦ ὄρους Σκούκλα, ἐκτεινομένης ἐκ Β.Α. πρὸς Ν.Δ., εἰς ὕψος ὀ. ἐπιφ. θαλάσσης 250 μ. περίπου

Π ρ ο σ π έ λ α σ ι ς : Ἡ προσπέλασις τοῦ σπηλαίου πραγματοποιεῖται ἐκ τοῦ χωρίου Κάτω Καρδάμυλα (Μάρμαρο) δι' ἀνηφορικοῦ μονοπατίου, εἰς πολλά σημεῖα δυσδιακρίτου, ἀποστάσεως 50' τῆς ὥρας πεζῆ. Τὰ Καρδάμυλα συνδέονται μὲ τὴν πόλιν Χίον δι' ὁδοῦ μήκους 29 χμ.

Ἰ σ τ ο ρ ι κ ὸ ν — Θ ρ ὄ λ ο ι : Τὸ σπήλαιον ἤ:ο γνωστὸν ἀπὸ πολλῶν χρόνων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς τρομοκρατίας τοῦ 1821 οἱ κάτοικοι τῶν Καρδαμύλων κατέφυγον εἰς αὐτὸ καὶ ἀνεφοδιάζοντο κατὰ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ χωρίον Ἄνω Καρδάμυλα. Ἔτσι κατέρθωσαν νὰ ἀποφύγουν τὴν σφαγὴν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Τὸ σπήλαιον ἐξερευνήθη τὴν Ἰούνιον τοῦ 1971, ἐντολῇ ΕΣΕ, χορηγία ἐφοπιστοῦ κ. Γ. Καρρᾶ ἐκ Κάτω Καρδαμύλων, κατόπιν προσωπικῆς του προσοκλήσεως, ὑπὸ τῶν κ. κ. Ἰ. Ἰωάννου καὶ Κ. Μερδενισιάνου μελῶν τῆς ΕΣΕ, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῆς γραφούσης. Ἐβοήθησε εὐγενῶς ὁ ἐκ Κάτω Καρδαμύλων κ. Ν. Σ. Μπουρμπούλης, ὁ ὅποιος παρέσχε καὶ τὰς πληροφορίες.

Π ε ρ ι ο χ ῆ τ ο ὦ σ π η λ α ί ο υ : Ἡ περὶ τὸ σπήλαιον περιοχὴ εἶναι ἐπικλινῆς μὲ πυκνὴν θλάστησιν ἐξ ἀγρίων ἀκανθωδῶν φυτῶν.

Τ ὸ Σ π ῆ λ α ι ο ν : Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου διανοίγεται δολίνη διαστάσεων 14X14 μ. μὲ πολὺ ἐπικλινές δάπεδον ἐκ Ν.Δ.Δ. πρὸς Β.Α.Α., καλυμμένον ὑπὸ ἀγρίων ἀκανθωδῶν φυτῶν καὶ θάμνων.

Εἰς τὸ θαθύτερον σημεῖον τῆς δολίνης βάθους, 6 μ. διανοίγεται ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου διαστάσεων: πλάτος 3,5 ὕψος 4 μ. διακοσμημένη μὲ ἐντυπωσιακοῦ σταλακτίτας. Ἀκουοθεῖ στοὰ πολὺ κατηφορικὴ μήκους 23 μ., μὲ ἀποτόμους πτώσεις κατὰ διαστήματα, πλάτους 3,5 — 2 μ. Τὸ ὕψος τῆς ὀροφῆς τῆς κυμαίνεται ἀπὸ 4 — 9 μ., τὸ δὲ δάπεδόν τῆς καλύπτεται ἀπὸ κυλισμένους λίθους.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς στοᾶς σχηματίζεται εἰς ὕψος 1,7 μ., γέφυρα ἐξ ἀποσπασθέντος ἐκ τῆς ὀροφῆς ὀγκολίθου μήκους 1,5 μ. Οἱ τοῖχοι καθ' ὄλον τὸ μήκος των εἶναι καλλυμένοι μὲ σταλακτιτικὴν ὄλην εἰς διάφορα σχήματα καὶ χρώματα, ποὺ θυμίζουν καταρράκτας.

Ἡ στοὰ συνεχίζεται κατηφορική ἀκόμη ἐπὶ 7 μ., πλάτους πρὸς μὲν τὸ δάπεδον 2 μ., ἐνῶ πρὸς τὴν ὄροφὴν διαπλατύνεται δεξιὰ ἀκόμη 1 μ. Ὅλο τὸ ἐπὶ πλέον πλάτος εἶναι καλυμμένον μὲ ὄγκολίθους. Ἡ ὄροφὴ τῆς εἰς μὲν τὴν ἀρχὴν ἀνέρχεται εἰς 3,5 μ., εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς καταλήγει εἰς 0,60 μ. μὲ πλάτος 1 μ. Καὶ ἐδῶ τὸ δάπεδον εἶναι καλυμμένον μὲ κυλισμένους λίθους.

Ἀκολουθεῖ θαλαμίσκος διαστάσεων 3,5X3X1,5 πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐνῶ τὰ ἀριστερὰ ἡ ὄροφὴ τοῦ ἔχει ὕψος 0,30 μ. Τὸ δάπεδόν τοῦ εἶναι καλυμμένον μὲ ἄφθονους λίθους οἱ ὅποιοι ἔχουν προσχώσει τμήμα ὄγκώδους σταλακτίτου, ἀριστερὰ τοῦ ὁποίου διανοίγεται μικρὰ καταβόθρα προσχωμένη ἀπὸ λίθους.

Τὸ συνεργεῖον τῆς Ε.Σ.Ε. παρὰ τὴν εἴσοδο τοῦ ηἱηλαίου. Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

Ἐν συνεχείᾳ στενὴ καὶ πολὺ ἀνηφορική διάδρασις ὀδηγεῖ εἰς πολὺ ἀνηφορικὸν θάλαμον διαστάσεων 3X2, 5X1 μ., καλυμμένον ἀπὸ ὄγκολίθους. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἀριστεροῦ τοίχου εἰς ὕψος 1 μ. περ., διανοίγεται κοιλῶμα διαστάσεων 0,80X0 50X0,50 μὲ ἀρκετὸν καὶ διαυγὲς νερὸ προερχόμενον ἀπὸ σταγονορροήν.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον ἀρχίζει πολὺ ἀπότομος κλιμακωτὴ κατάβασις βάρους 8 μ., εἰς ἔντασιν 4 μ. καὶ πλάτους 1 μ. Ἡ ὄροφὴ τοῦ ἔχει ὕψος 12 μ. Οἱ τοῖχοι τοῦ καλύπτονται μὲ κόκκινους ἢ πολύχρωμους καταρρακτοειδεῖς σχηματισμοὺς πολὺ ἐντυπωσιακοῦς.

Εἰς τὸ κατώτατον σημεῖον αὐτοῦ τοῦ τμήματος, πρὸς τὰ ἀριστερὰ μὲν διανοίγεται καταβόθρα 2X1 μὲ βάθος ὀρατὸν 5 μ. περ., πρὸς τὰ δεξιὰ δὲ διανοίγεται θάλαμος διαστάσεων 5X9X1, 5 μ. μὲ τεραστίους ὄγκολίθους, ποὺ σχηματίζουν ἐξώστην καὶ κοιλώματα μεταξύ των. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ διανοίγονται ὀρετοὶ πρὸς δύο κατευθύνσεις. Ὁ πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχει μῆκος 5 μ. μὲ ὕψος ὄροφῆς 5 μ. Ὁ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἔχει μῆκος 6 μ. μὲ ὕψος ὄροφῆς 4 μ. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ, πρὸς τὰ ἀριστερὰ διανοίγεται ἄλλος ὀρετός, ποὺ φθάνει κάτω ἀπὸ τὸ δάπεδον τῆς κεντρικῆς στοᾶς μὲ ὕψος ὄροφῆς 0,50 μ.

Ἡ κεντρικὴ στοὰ συνεχίζεται κατηφορικὰ ἀκόμη 6 μ. μὲ πλάτος 1,5 καὶ ὕψος 12 μ. Τὸ δάπεδόν της καλύπτεται ἀπὸ ὀγκολίθους. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ δεξιοῦ τοίχου της, πρὸς τὸ δάπεδον, διανοίγεται ἔσοχὴ διαστάσεων 2X1, 2X0, 80 μ., ἐνῶ πρὸς τὸ τέλος της, εἰς ὕψος 3 μ., διανοίγεται στενώτερη στοὰ, πολὺ ἀνηφορικῆ, μήκους 6 μ. περ., μὲ συνεχῶς μειούμενον πλάτος μέχρις ὅτου κλείνει ἐντελῶς.

Ἐδῶ τελειώνει τὸ μῆκος τοῦ σπηλαίου. Οἱ τοῖχοι καὶ αὐτοῦ τοῦ τμήματος εἶναι καλυμμένοι μὲ πολύχρωμους καὶ πολὺ ἐντυπωσιακοὺς σταλακτίτας.

Ὁ μεγαλοπρεπὴς διάκοσμος τοῦ σπηλαίου.

Φωτ. Κ. Μερδενισιάνου

Σ π η λ α ι ο γ έ ν ε σ ι ς : Τὸ σπήλαιον εἶναι διήκλις διανοιχθεῖσα ἐντὸς ἀσβεστολίθου διὰ διαβρώσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ πίεσεως. Τὰ ὕδατα εἰσεχώρησαν πρῶτον κατὰ μῆκος τῆς ὀροφῆς του. Ἐκ τῆς διαβρώσεως κατέπεσε ἡ ὀροφή τῆς δολίνης, ἡ ὁποία ἄλλοτε ἀπετέλει τμήμα τοῦ κοιλώματος, ἐξ αἰτίας τοῦ ἐναπομειναντος λεπτοῦ πάχους τοῦ ὑπερκειμένου ἐδάφους. Τὰ συσσωρευμένα ὕδατα ἐντὸς τῆς δολίνης, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ εἰσχωρήσαντα τοιαῦτα κατὰ μῆκος τῆς ὀροφῆς, συνέβαλον εἰς τὴν ταχυτέραν διάνοξιν τῆς στοᾶς πρὸς χαμηλότερα ἐπίπεδα, ἐκτὸς τῆς διαβρώσεως καὶ διὰ πίεσεως λόγω τοῦ βάρους των.

Ἡ ἐπακολουθήσασα ἀλλαγὴ τῆς τοπογραφικῆς ἐπιφανείας, λόγω γεωλογικῶν αἰτίων, εἰς τὴν περιοχὴν, ἔπαυσε νὰ τροφοδοτῇ τὸ σπήλαιον μὲ μεγάλας ποσότητας ὑδάτων. Τὰ ἐναπομειναντα ὕδατα διέφυγον ἀπὸ τὰς διανοιχθείσας καταθέθρας εἰς τὰ χαμηλότερα τμήματα τοῦ σπηλαίου ἢ συνεχιζομένη διείσδυσις μικρῶν ποσοτήτων ὑδάτων ἐκ τῆς ὀροφῆς, διεκόσμησε τοὺς τοίχους τοῦ σπηλαίου, καθ' ὅσον τὸ μῆκος του, διὰ σταλακτιτικῆς ὕλης εἰς καταρρακτοειδεῖς σχηματισμούς. Σήμερον ὑπάρχει ἐλαχίστη σταγονοροή.

Διαστάσεις του σπηλαίου: Τὸ σπήλαιον ἐκτείνεται ἐκ Ν.Δ.Δ. πρὸς Β.Α.Α. εἰς μῆκος 52 μ. Ἡ δολίνη εἰς 14 μ. Τὸ μεγαλύτερον τοῦ βάθους ἀνέρχεται εἰς 25 μ. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τοῦ εἰς 12 μ. Καταλαμβάνει ἑκτασιν ἢ μὲν δολίνη 150 τετρ. μ., τὸ δὲ σπήλαιον 200 τετρ. μ. περίπου. Σύνολον 350 τ.μ.

Μετεωρολογία: Τὸ σπήλαιον κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον εἶχε εἰς τὸ θαυότερον σημεῖον τοῦ θερμοκρασίαν 16° C καὶ ὑγρασίαν 85%. Παρατηρήθη ρεῦμα ἀέρος μέχρι τοῦ σημείου τῆς ὕδατοςυλλογῆς.

Βιολογία: Ἄν καὶ δὲν ἐγένετο εἰδικὴ ἔρευνα, διεπιστώθη ἡ ὑπαρξὶς μεγάλου ἀριθμοῦ κολεοπτέρων, πρὸς τὸ τέλος τοῦ σπηλαίου.

Τουρισμός: Τὸ σπήλαιον παρὰ τὸ περιωρισμένον μέγεθος τοῦ ἔχαρκτηρίσθη ὡς τουριστικὸν τοπικὸν ἐνδιαφέροντος, λόγῳ τοῦ ἐντυπωσιακοῦ διακόσμου τῶν τοίχων τοῦ, τῶν ὕψηλῶν ὀροφῶν τοῦ, τῆς γραφικῆς τοποθεσίας τοῦ εἰς περίθλεπτον θέσιν, ἀπ' ὅπου θὰ ἀπολαμβάνη ὁ ἐπισκέπτης τὴν θέαν πρὸς Οἰνούσας, τῆς ὠραιότατης διαδρομῆς διὰ μέσου μικροῦ πευκοδάσους. τῆς εὐκόλου προσπελάσεως καὶ τῆς μικρῆς σχετικῶς ἀποστάσεως ἀπὸ κατωκημένον χώρον. Ἀξιοποιούμενον θὰ προσθέσῃ ἐν ἀκόμῃ σύνδρομον τουριστικὸν στοιχεῖον εἰς τὰ τόσα ἄλλα ποῦ διαθέτει ἡ περιοχὴ, ὅπως: Τὰ γραφικὰ χωριά Καρδαμύλης, ἡ θαυμασία παραλία των, αἱ καταπράσινοι κήποι φρουτοδένδρων, αἱ πλησίον παραλιακῆς ἐξοχῆς τῆς καὶ προπαντὸς τὸ νεώκτιστον ξενοδοχεῖον μὲ συγχρόνους ἀνέτες εἰς τὸ χωρίον Μάρμαρα (Κάτω Καρδάμυλα) εἰς θαυμασίαν τοποθεσίαν παρὰ τὴν ἀκτὴν.

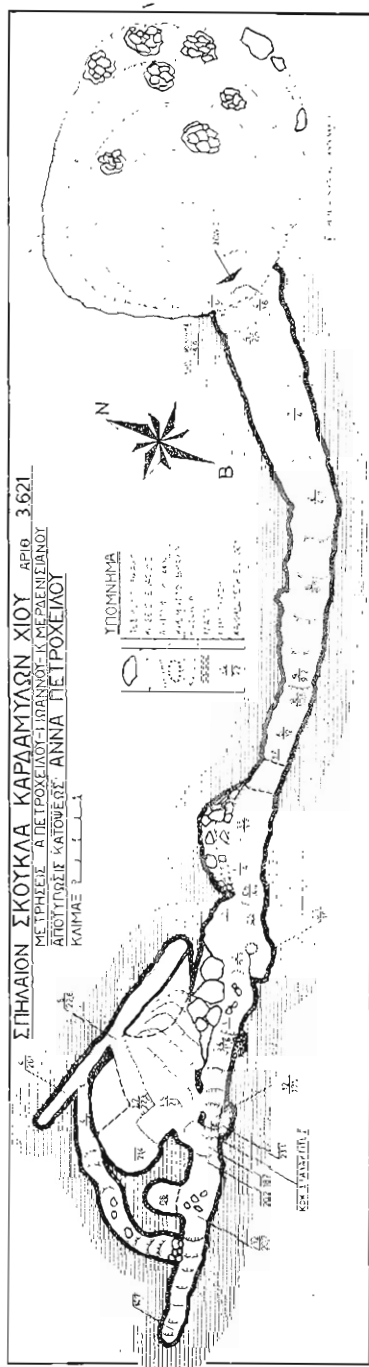
Κ α τ ἄ λ ο γ ο ς

Ἐκτάκτων εἰσφορῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Σπηλαιολογικὴν Ἐταιρίαν κατὰ τὸ ἔτος 1971.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε. Σ. Ε. ἐκφράζει τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὰ κάτωθι μέλη αὐτοῦ τὰ ὁποῖα διὰ τῶν παρὰ πόδας ἐκτάκτων εἰσφορῶν των συνέδραμον εἰς τὸ πολυσχιδὲς ἔργον αὐτῆς.

Κα Ἄννα Πετροχείλου	Δρχ. 9.668
Κα Ἰλιὰς Γκουρβέλου	» 800
Δις Μ. Γκουρβέλου	» 400
Δις Δ. Γκουρβέλου	» 400
Δις Βασ. Καραγιάννη	» 150
Κος Γεώργ. Δηλαῶς	» 550
Κος Λεων. Ἀντωνᾶκος	» 400
Κος Σ. Μουστῆκας	» 240
Κος Ι. Βαρουξῆς	» 5.269
Κα Κ. Χαράλαμπος	» 3.353

Σύνολον 21.230

R E S U M E

Grotte Scoucla Kardamyla Chios No 3261
Par Anne Petrochilos

Elle se trouve au sud du village de Kardamyla sur la crête de la colline Scoucla à une altitude de 250 m. C'est une diaclase au beau décor aux mur et au plafond, d'une longueur de 52 m. et une superficie de 200 m. carrés. Devant son entrée se trouve une doline en aval de 14 X 14 m. qui était autrefois une patite de la grotte maintenant tombée.